

Comparison of Family Communication Patterns and Personality Characteristics among Couples Applying for Divorce and a Control Group

Somayeh Ashrafian-Lak¹, Nasrin Bagheri^{2*}

1. Master of General Psychology, Islamic Azad University, Roodehen Branch, Tehran, Iran.
2. Assistant Professor, Department of psychology, Islamic Azad University, Roodehen Branch, Tehran, Iran.

*Corresponding Author: Nasrin Bagheri, Islamic Azad University, Roodehen Branch, Tehran, Iran.

Email: bagheri@irau.ac.ir

Received: 25 May 2019

Accepted: 1 July 2019

Published: 7 December 2021

How to cite this article:

Ashrafian-Lak S, Bagheri N. Comparison of Family Communication Patterns and Personality Characteristics among Couples Applying for Divorce and a Control Group. *Salamat Ijtimai (Community Health)*. 2021; 8(1): 28-38.
DOI: <http://doi.org/10.22037/ch.v8i1.25648>.

Abstract

Background and Objective: Inefficient communication patterns and personality traits can cause repetitive conflicts among couples. The purpose of this study was to compare the patterns of family communication and personality traits among couples applying for divorce with a control group.

Materials and Methods: This research is a descriptive-comparative study. The statistical population consisted of all divorce applicants who were referred to the family courts of Tehran in 2018 and a control group. The research sample consisted of 200 divorce applicants and a control group who were selected via convenience sampling method. The data were collected using a relationship patterns questionnaire, personality characteristics questionnaire, and analyzed by one way ANOVA and SPSS software version 22.

Results: The mean (SD) age was 5.7 (8.2) in the control group and 36.7 (9.1) among divorce applicant. The mean (SD) constructive mutual score in the control group was 37.4 (5.5) which was higher than the divorce applicants 35.8 (4.4), $P < 0.001$. The mean (SD) avoidance score in the control group was 27.2 (3.7) which was lower than the divorce applicants 32.4 (6.8), $P < 0.001$. The mean (SD) expectation/withdrawal score in the control group was 24.4 (4.6) which was lower than the divorce applicants 31.5 (5.9), $P < 0.001$. Among the divorce applicants, the components of personality traits included psychosis 35.1 (5.9), extraversion 37.7 (8.1), openness to experience 38.8 (7.9) which were higher than psychosis 30.4 (6.5), extraversion 31.2 (5.6), and openness to experience 32.1 (6.4) in the control group, $P < 0.001$. In addition, the components of consensus were 39.1 (9.2) and conscientiousness 41.3 (9.1) in the control group which was higher than consensus 32.3 (7.1) and conscientiousness 34.4 (7.6) among divorce applicants, $P < 0.001$.

Conclusion: The study showed that divorce applicants have a higher expectation/withdrawal from mutual avoidance, but have less interactive relationship. Individuals seeking divorce had higher scores of psychosis, outspokenness, and openness to experience and had lower consensus and conscientiousness.

Keywords: Family communication patterns; Personality traits; Divorce.

Conflict of Interest: None of the authors has any conflict of interest to disclose.

Ethical publication statement: We confirm that we have read the Journal's position on issues involved in ethical publication and affirm that this report is consistent with those guidelines.

Ethical code: IR.RIAU.REC.1396.032.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

مقایسه الگوهای ارتباطی خانواده و ویژگی های شخصیتی در زوجین متقاضی طلاق با افراد عادی

سمیه اشرفیان لک^۱، نسرين باقری^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۲. استادیار، روانشناسی عمومی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

* نویسنده مسئول: نسرين باقری، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

Email: bagheri@irau.ac.ir

تاریخ دریافت: اردیبهشت ۱۳۹۸

تاریخ پذیرش: تیر ۱۳۹۸

چکیده

زمینه و هدف: الگوهای ارتباطی ناکارآمد و ویژگی های شخصیتی می توانند سبب تعارض تکراری در بین زوج ها شوند. هدف از انجام این پژوهش مقایسه الگوهای ارتباطی خانواده و ویژگی های شخصیتی در زوجین متقاضی طلاق با افراد عادی بود.

روش و مواد: این پژوهش از نوع توصیفی با روش علی-مقایسه ای بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد عادی و متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه های خانواده شهر تهران در سال ۱۳۹۷ بود. نمونه پژوهش شامل ۲۰۰ نفر از افراد عادی و متقاضی طلاق بود که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه الگوهای ارتباطی و پرسشنامه ویژگی های شخصیتی به دست آمد و سپس با روش تحلیل واریانس یک راهه و چندراهه و نرم افزار SPSS-22 تحلیل شد.

یافته ها: میانگین (انحراف معیار) سن مشارکت کنندگان در گروه عادی (۸/۲) و ۳۵/۷ و گروه متقاضی طلاق (۹/۱) و ۳۶/۶ سال بود. میانگین (انحراف معیار) نمره ارتباط سازنده متقابل در گروه افراد عادی، (۵/۵) و ۳۷/۴ و بالاتر از گروه متقاضی طلاق، (۴/۴) و ۳۵/۸ است ($P < 0.001$). میانگین (انحراف معیار) نمره اجتنابی متقابل در گروه افراد عادی، (۳/۷) و ۲۷/۲ و پایین تر از گروه متقاضی طلاق، (۶/۸) و ۳۲/۴ است ($P < 0.001$). میانگین (انحراف معیار) نمره توقع/کناره گیری در گروه افراد عادی، (۴/۶) و ۲۴/۴ و پایین تر از گروه متقاضی طلاق، (۵/۹) و ۳۱/۵ است ($P < 0.001$). در گروه متقاضی طلاق، نمرات مؤلفه های ویژگی های شخصیتی شامل روان نژندی (۵/۹) و ۳۵/۱، برون گرایی (۸/۱) و ۳۷/۷، باز بودن به تجربه (۷/۹) و ۳۸/۸ به ترتیب بالاتر از روان نژندی (۶/۵) و ۳۰/۴، برون گرایی (۵/۶) و ۳۱/۲ و باز بودن به تجربه (۶/۴) و ۳۲/۱ گروه عادی است ($P < 0.001$). همچنین مؤلفه های توافق جویی (۹/۲) و ۳۹/۱ و وجدان گرایی (۹/۱) و ۴۱/۳ در گروه عادی بالاتر از توافق جویی (۷/۱) و ۳۲/۳ و وجدان گرایی (۷/۶) و ۳۴/۴ در گروه متقاضی طلاق بود ($P < 0.001$).

نتیجه گیری: مطالعه نشان داد که در افراد متقاضی طلاق نسبت به افراد عادی، الگوهای ارتباطی اجتناب متقابل و توقع/کناره گیری بیشتر، اما الگوی ارتباط سازنده متقابل کمتر بود. همچنین ویژگی های شخصیتی روان نژندی، برون گرایی و باز بودن به تجربه در افراد متقاضی طلاق بیشتر از افراد عادی و توافق جویی و وجدان گرایی در آنها کمتر بود.

واژگان کلیدی: الگوهای ارتباطی خانواده، ویژگی های شخصیتی، طلاق.

مقدمه

یکی از پدیده‌های اجتماعی که منشاء آن به خانواده باز می‌گردد ولی آثار آن علاوه بر خانواده متوجه کل جامعه نیز می‌شود، پدیده طلاق است (۱). در حقیقت چنانچه به خانواده به عنوان واحد اجتماعی که عناصر درون آن دارای همبستگی می‌باشند خللی وارد شود، این مساله می‌تواند به انسجام و همبستگی کل جامعه نیز خللی وارد نماید، به یک معنا، این پدیده اجتماعی خود معلول علل و عوامل مختلفی است که از عوامل فردی، روحی-روانی و جسمی گرفته تا عوامل اجتماعی را در بر می‌گیرد. زمانی که خانواده در تعامل با جامعه و شرایط اجتماعی موجود قوام اصلی خود را از دست می‌دهد، پدیده ای به نام طلاق یعنی جدایی زن و شوهر از یکدیگر و یا به عبارتی فسخ قرار داد زناشویی رخ می‌دهد. هر چند پدیده طلاق در جوامع، فرهنگ ها و ادیان مختلف، متفاوت و با نگرش های متنوعی همراه می باشد. اما افزایش آن می تواند آسیب ها و مخاطرات اجتماعی جدی را به همراه داشته باشد زیرا علاوه بر ضربه های روحی و عاطفی که زوج مطلقه وارد می سازد مشکلات اجتماعی دیگری همچون طرد زنان مطلقه از خانواده و متعاقب آن از جامعه و بی سرپرستی با بدسرپرستی کودکان طلاق را رقم می زند (۲).

یکی از متغیرهای دیگری که به نظر می رسد با طلاق زوجین رابطه داشته باشد، الگوهای ارتباطی است زیرا همسرانی که دچار اختلافات و ناسازگاری های زناشویی هستند، در زمینه مهارت های ارتباطی دچار نواقصی بوده اند و درگیر الگوهای ارتباطی بی حاصل هستند. نحوه ارتباط بین اعضای خانواده در هنگام تبادل اطلاعات که تأثیر بسزایی در بازخورد رفتار افراد در محیط خانواده دارد و شامل دو الگوی گفت و شنود و الگوی همنوایی است را الگوهای ارتباطی خانواده می گویند (۳). در واقع، مفهوم الگوی ارتباطی خانواده یا طرحواره های ارتباط خانواده، ساختاری علمی از دنیای ظاهری خانواده است که بر اساس ارتباط اعضای خانواده چه چیز به یکدیگر می گویند و چه کار انجام می دهند و اینکه چه معنایی از این ارتباطات دارند، تعریف می شود (۴). بر همین اساس می توان گفت مشکلات ارتباطی شایع ترین و مخرب ترین مشکلات در ازدواج های شکست خورده هستند (۵). چرا که الگوهای ارتباطی ناکارآمد، موجب می شود مسائل مهم زندگی مشترک حل نشده باقی بمانند و منبع تعارض تکراری در بین زوج ها شوند. یکی از مدل های مطرح در خانواده که به تعاملات در خانواده و نقش آن در سازگاری مؤثر با محیط پرداخته است مدل الگوی ارتباطی خانواده است (۶).

برخی از مطالعاتی که در زمینه عوامل زمینه ساز طلاق صورت گرفته به این نتیجه رسیده است که یکی از مهم ترین و عمیق ترین ریشه های طلاق، ویژگی های شخصیتی است. مفهوم شخصیت برای سال ها در بین محققان مورد چالش واقع شده و تعریف های متعددی درباره آن ارایه شده است. گر چه همه نظریه پردازان شخصیت با یک تعریف واحد از آن موافق نیستند، اما در یک نگاه کلی، شخصیت عبارت است از الگوهای نسبتاً پایدار صفات، گرایش ها، یا ویژگی هایی که تا اندازه ای به رفتار افراد دوام می بخشند. به طور اختصاصی تر، شخصیت، از صفات یا گرایش هایی تشکیل می شود که به تفاوت هایی فردی در رفتار، ثبات رفتار در طول زمان و تداوم رفتار در موقعیت های گوناگون می انجامد (۵). شخصیت متشکل از پنج عامل اصلی، روان رنجوری، برون گرایی، گشودگی به تجربه، پذیرا بودن و وظیفه شناسی است که هر یک از این عوامل، محصول شش صفت می باشد. بنابراین با توجه به مطالب بیان شده یکی از مؤلفه های مؤثر در امر طلاق ویژگی انسان ها از حیث داشتن شخصیت، به معنی وسیع کلمه روانشناسی با یکدیگر همانندند، یعنی هر کسی شخصیتی دارد (۶). ولی این شخصیت یا خویشتن در همه یکسان نیست، بلکه در هر کسی به صورت خاصی می باشد که او را از دیگران متمایز می سازد. تفاوت هایی که افراد با یکدیگر دارند، به حدی است که نمی توان از میان آنها حتی دو نفر را یافت که از هر لحاظ شبیه به هم باشند. هر انسان و رویدادی در نوع خود منحصر به فرد است. با وجود این بین انسان ها و رویدادهای زندگی آنها آنقدر شباهت وجود دارد که بتوان نکات مشترکی را در نظر گرفت و درست همین الگوهای رفتاری است که مورد توجه روانشناسی شخصیت است. افراد بر اساس الگوهای شخصیتی خود، نیازها، انتظارات، انگیزه ها، توقعات و اهداف خاصی دارند (۷). شخصیت به عنوان عاملی تأثیرگذار در سلامت عمومی و سازگاری عبارت است از مجموعه سازمان یافته، واحد و متشکل از خصوصیات نسبتاً ثابت و مداوم که بر روی هم، یک شخص را از شخص یا اشخاص دیگر متمایز می سازد (۸).

طبق نسخه تجدیدنظر شده در پرسشنامه NEO، پنج عامل یا حیطه مزبور عبارتند از: روان آزاده گرایي شامل (اضطراب، خصومت، افسردگی، کم رویی، شتاب زدگی، آسیب پذیری)، برون گرایی شامل (گرم بودن، معاشرتی بودن، ابراز وجود، فعال بودن، هیجان خواهی، هیجان مثبت)، گشودگی شامل (تخیل، زیباپسندی، احساسات، کنش ها، ایده ها، ارزش ها)، موافق بودن شامل (اعتماد، رک گوئی، نوع دوستی، همراهی، تواضع، دل رحم بودن) و باوجدان بودن شامل (کفایت، نظم، وظیفه شناسی، تلاش برای موفقیت، خویشتن داری، محتاط در تصمیم گیری) (۹).

الگوهای ارتباطی خانواده و ویژگی های شخصیتی زوجین نقش مهمی در سلامت روان خانواده دارد، به طوری که وجود الگوهای ارتباطی کارآمد و ویژگی های شخصیتی می تواند منجر به سازگاری و بهبود روابط شود و برعکس، الگوهای ارتباطی ناکارآمد و ویژگی های شخصیتی منجر به عدم سازگاری و فروپاشی روابط زناشویی گردد. به دلیل کمبود پژوهش های انجام شده در این زمینه، مطالعات بیش تری در حیطه الگوهای ارتباطی و ویژگی های شخصیتی، به ویژه در میان افرادی که درگیر مسأله جدایی و طلاق هستند، ضروری به نظر می رسد. هدف این پژوهش تعیین تفاوت الگوهای ارتباطی خانواده و ویژگی های شخصیتی در زوجین متقاضی طلاق با افراد عادی می باشد.

روش و مواد

این پژوهش از نوع توصیفی با روش علی-مقایسه ای بود. جامعه آماری شامل کلیه افراد عادی و متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه های خانواده شهر تهران در سال ۱۳۹۷ بودند. نمونه پژوهش شامل ۱۰۰ زوج (۲۰۰ نفر) از افراد عادی و متقاضی طلاق بود که به روش نمونه گیری در دسترس به دست آمدند. روش نمونه گیری به این ترتیب بود که ابتدا با مراجعه به دو مرکز از دادگاه های خانواده شهر تهران و دو مرکز مشاوره، و با هماهنگی مسئولان این مراکز و دادگاه ها، پرسشنامه ها بین زوجین مراجعه کننده که حاضر به شرکت در پژوهش بودند، پخش شد. زوجین عادی از میان مراجعه کنندگان به مراکز مشاوره شهر تهران که به دلیل تعارض یا اختلاف در روابط زناشویی به این مراکز آمده بودند انتخاب شدند. حداقل تعداد نمونه، براساس توان آزمون ۰/۸ و سطح معناداری ۰/۰۵ و نیرومندی ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته، و برای دستیابی به توان مورد نظر ۶۳ نفر در هر گروه محاسبه شد. با این حال، در این پژوهش برای اطمینان از نتایج به دست آمده، تعداد مشارکت کنندگان برای هر گروه ۱۰۰ نفر در نظر گرفته شد. ملاک های ورود به پژوهش عبارت اند از ۱- مراجعه به دادگاه های خانواده با پرونده شکایت یکی از زوجین جهت طلاق ۲- دامنه سنی ۲۵ تا ۴۵ سال و ملاک خروج از پژوهش نیز ارایه اطلاعات ناقص بود. ملاحظات اخلاقی در این پژوهش شامل موارد زیر بود: شرکت در مطالعه داوطلبانه بود و مشارکت کنندگان هر زمان که تمایل داشتند، می توانستند از مطالعه خارج شوند. این اطمینان به مشارکت کنندگان داده شد که تمام اطلاعات محرمانه هستند و برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. به منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت کنندگان ثبت نشد و برای اطمینان از روند کار، کلیه پرسشنامه ها توسط خود پژوهشگر و با حضور همزمان هر زوج اجرا شد. کل فرآیند چهار ماه به طول انجامید.

پرسشنامه سنجش صفات پنج گانه شخصیتی (نئو): پرسشنامه شخصیتی NEOPI-R جانشین تست نئو (NEO) است که در سال ۱۹۸۵ توسط Costa و Mc Crae تهیه شده بود. این پرسشنامه پنج عامل اصلی شخصیت و شش خصوصیت در هر عامل یا به عبارتی ۳۰ خصوصیت را اندازه می گیرد و بر این اساس ارزیابی جامعی از شخصیت را ارائه می دهد (۱۲). این پرسشنامه فرم کوتاهی به نام (NEO-FFI) نیز دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی پنج عامل اصلی شخصیت به کار می رود. نمره گذاری پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره صفر تعلق می گیرد. نمرات بالا در هر یک از خرده مقیاس ها به معنای بالاتر بودن آن ویژگی و پایین بودن آن به معنای کمتر بودن آن مشخصه در افراد است (۱۳). ضرایب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی روان آزرده گی خویی، برون گرایی، باز بودن، سازگاری و با وجدانی به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به

دست آمد. جهت بررسی اعتبار محتوایی این آزمون از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده گر (R)، استفاده شد، که حداکثر همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل برون گرایی و حداقل آن به میزان ۰/۴۵ در عامل سازگاری بود (۱۴). در پژوهش حاضر، با استفاده از روش همسانی درونی، ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از پنج صفت: روان آزدگی خویی، برون گرایی، گشودگی، سازگاری و وجدانی بودن به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۶۵، ۰/۶۷، ۰/۶۸ و ۰/۷۷ به دست آمد. پرسش نامه الگوهای ارتباطی (CPQ): این پرسشنامه را Christensen و Salavi در سال ۱۹۸۴ در دانشگاه کالیفرنیا را به منظور بررسی الگوهای ارتباطی متقابل زوجین طراحی نمودند. این پرسشنامه ۳۵ سوال دارد و در یک مقیاس نه درجه ای از اصلا امکان ندارد (۱) تا خیلی امکان دارد (۹) درجه بندی شده است. این پرسشنامه رفتارهای همسران را در طول سه مرحله از تعارض زناشویی شرح داده است. این مراحل عبارتند از: ۱- زمانی که در روابط زوجین مشکل ایجاد می شود این مرحله دارای چهار سوال است که پاسخ هریک در مقیاس ۹ نقطه ای درجه بندی شده است ۲- در مدت زمانی که درباره مشکل ارتباطی بحث می شود، این مرحله دارای ۱۸ سوال است و ۳- بعد از بحث راجع به مشکل ارتباطی که این قسمت از ۱۳ سوال تشکیل شده است. پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس است مقیاس ارتباط سازنده متقابل، مقیاس اجتنابی متقابل، مقیاس ارتباط توقع/کناره گیری. خرده مقیاس توقع/کناره گیری از دو قسمت تشکیل شده است: مرد متوقع/زن کناره گیر و زن متوقع/مرد کناره گیر (۱۵). آلفای کرونباخ بدست آمده در پژوهش های این محققان بر روی پنج مقیاس پرسشنامه الگوهای ارتباطی از ۰/۴۴ تا ۰/۸۵ گزارش شده است که نتایج رضایت بخشی است. آلفای کرونباخ بدست آمده در پژوهش این محققان بر روی مقیاس سازنده متقابل، بین ۰/۷۴ تا ۰/۷۸ گزارش شده است. در پژوهشی، ضریب آلفای کرونباخ را برای الگوی ارتباط سازنده متقابل (پنج سوالی) ۰/۷۰، ارتباط اجتنابی متقابل ۰/۷۱، ارتباط توقع/کناره گیر ۰/۶۶، زن متوقع/مرد کناره گیر ۰/۵۱ و مرد متوقع/زن کناره گیر ۰/۵۲ برآورد شده است (۱۶). روایی و پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر به ترتیب ۰/۷۲ و ۰/۷۰ به دست آمد.

جهت بررسی و تجزیه و تحلیل آماری، اطلاعات خام به دست آمده از روش های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آمار توصیفی جهت محاسبه فراوانی ها، تعیین شاخص های مرکزی، پراکندگی، ترسیم جداول و نمودارها استفاده و در آمار استنباطی، تحلیل واریانس چند متغیره استفاده می شود. همچنین کلیه محاسبات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS-22 انجام می گیرد.

یافته ها

میانگین (انحراف معیار) سن مشارکت کنندگان در گروه عادی (۸/۲) ۳۵/۷ و گروه متقاضی طلاق (۹/۱) ۳۶/۶ سال و دامنه سنی از ۲۵ تا ۴۵ سال بود. در گروه عادی، تعداد ۳۸ (۳۸٪) نفر دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۲۶ (۲۶٪) نفر دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۲۲ (۲۲٪) نفر دارای تحصیلات کارشناسی و ۱۴ (۱۴٪) نفر دارای تحصیلات کارشناسی ارشد بودند. در گروه متقاضی طلاق، تعداد ۳۵ (۳۵٪) نفر دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۲۹ (۲۹٪) نفر دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۲۱ (۲۱٪) نفر دارای تحصیلات کارشناسی و ۱۵ (۱۵٪) نفر دارای تحصیلات کارشناسی ارشد بودند. میانگین (انحراف معیار) نمره ارتباط سازنده متقابل در گروه افراد عادی، (۵/۵) ۳۷/۴ بالاتر از گروه متقاضی طلاق، (۴/۴) ۳۵/۸ است ($P < 0.001$). میانگین (انحراف معیار) نمره اجتنابی متقابل در گروه افراد عادی، (۳/۷) ۲۷/۲ پایین تر از گروه متقاضی طلاق، (۶/۸) ۳۲/۴ است ($P < 0.001$). میانگین (انحراف معیار) نمره توقع/کناره گیری در گروه افراد عادی، (۴/۶) ۲۴/۴ پایین تر از گروه متقاضی طلاق، (۵/۹) ۳۱/۵ است ($P < 0.001$). در گروه متقاضی طلاق، نمرات مؤلفه های ویژگی های شخصیتی شامل روان نژندی (۵/۹) ۳۵/۱، برون گرایی (۸/۱) ۳۷/۷، باز بودن به تجربه (۷/۹) ۳۸/۸ به ترتیب بالاتر از روان نژندی (۶/۵) ۳۰/۴، برون گرایی (۵/۶) ۳۱/۲ و باز بودن به تجربه (۶/۴) ۳۲/۱ گروه عادی است ($P < 0.001$). همچنین مؤلفه های توافق جویی (۹/۲) ۳۹/۱ و وجدان گرایی (۹/۱) ۴۱/۳ در گروه عادی بالاتر از توافق جویی (۷/۱) ۳۲/۳ و وجدان گرایی (۷/۶) ۳۴/۴ در گروه متقاضی طلاق بود ($P < 0.001$).

جدول شماره ۱- میانگین (انحراف معیار) نمرات الگوهای ارتباطی خانواده و ویژگی های شخصیتی در دو گروه زوجین متقاضی طلاق و زوجین عادی

متغیر	گروه	(انحراف معیار) میانگین	P
الگوهای ارتباطی خانواده	ارتباط سازنده متقابل	عادی	۳۷/۴ (۵/۵)
		متقاضی طلاق	۳۵/۸ (۴/۴)
	اجتنابی متقابل	عادی	۲۷/۳ (۳/۷)
		متقاضی طلاق	۳۲/۴ (۶/۸)
	توقع/کناره گیری	عادی	۲۴/۴ (۴/۶)
		متقاضی طلاق	۳۱/۵ (۵/۹)
ویژگی های شخصیتی	روان نژندی	عادی	۳۰/۴ (۶/۵)
		متقاضی طلاق	۳۵/۱ (۵/۹)
	برون گرایی	عادی	۳۱/۲ (۵/۶)
		متقاضی طلاق	۳۷/۷ (۸/۱)
	باز بودن به تجربه	عادی	۳۲/۱ (۶/۴)
		متقاضی طلاق	۳۸/۸ (۷/۹)
	توافق جویی	عادی	۳۹/۱ (۹/۲)
		متقاضی طلاق	۳۲/۳ (۷/۱)
	وجدان گرایی	عادی	۴۱/۳ (۹/۱)
		متقاضی طلاق	۳۴/۴ (۷/۶)

فرض صفر برای تساوی واریانس های نمره های دو گروه در متغیرهای تحقیق با استفاده از آزمون لون تأیید گردید. یعنی پیش فرض تساوی واریانس های نمره ها در دو گروه تأیید شد. فرض صفر برای نرمال بودن توزیع نمرات دو گروه در متغیر الگوهای ارتباطی خانواده و ویژگی های شخصیتی نیز با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف تأیید شد، یعنی پیش فرض نرمال بودن توزیع نمرات در هر دو گروه تأیید گردید.

جدول ۲- نتایج تحلیل واریانس چند متغیری بر روی میانگین نمرات الگوهای ارتباطی و ویژگی های شخصیتی

نام آزمون	مقدار	df فرضیه	df خطا	F	P	مجذور اتا	توان آماری
آزمون اثر پیلایی	۰/۴۲	۸	۱۹۱	۳۳/۷۰	۰/۰۰۱	۰/۴۲	۱
آزمون لامبدای ویلکز	۰/۵۶	۸	۱۹۱	۳۳/۷۰	۰/۰۰۱	۰/۴۲	۱
آزمون اثر هتلینگ	۰/۷۳	۸	۱۹۱	۳۳/۷۰	۰/۰۰۱	۰/۴۲	۱
آزمون بزرگترین ریشه روی	۰/۷۳	۸	۱۹۱	۳۳/۷۰	۰/۰۰۱	۰/۴۲	۱

همان طوری که در جدول شماره ۲ نشان داده شده است با کنترل پیش آزمون سطوح معنی داری همه آزمون ها، بیانگر آن هستند که بین گروه های عادی و متقاضی طلاق حداقل از لحاظ یکی از متغیرهای وابسته (الگوهای ارتباطی و ویژگی های شخصیتی) تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < ۰/۰۰۱$ و $F = ۳۳/۷۰$). برای پی بردن به این نکته که از لحاظ کدام متغیر بین دو گروه تفاوت وجود دارد، هشت تحلیل کواریانس یک راهه در متن MANCOVA انجام گرفت. میزان تأثیر یا تفاوت برابر با ۰/۴۲ می باشد، یعنی ۴۲ درصد تفاوت های فردی در نمرات الگوهای ارتباطی و ویژگی های شخصیتی مربوط به تأثیر عضویت گروهی می باشد.

جدول ۳- نتایج تحلیل واریانس یک راهه بر روی پس آزمون میانگین نمرات الگوهای ارتباطی و ویژگی های شخصیتی گروه های عادی و متقاضی طلاق

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجزورات	df	میانگین مجزورات	F	P	مجذور اتا	توان آماری
ارتباط سازنده متقابل	گروه	۱۲۸	۱	۱۲۸	۵/۱۳	۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۶۱
	خطا	۴۹۳۴/۸۸	۱۹۸	۲۴/۹۲				
اجتنابی متقابل	گروه	۱۳۷۸/۱۲	۱	۱۳۷۸/۱۲	۴۵/۶۸	۰/۰۰۱	۰/۱۸	۱/۰۰
	خطا	۵۹۷۲/۶۷	۱۹۸	۳۰/۱۶				
توقع/کناره گیری	گروه	۳۱۰/۸۵	۱	۳۱۰/۸۵	۱۰/۷۵	۰/۰۰۱	۰/۰۶	۰/۹۵
	خطا	۵۰۶۷/۲۱	۱۹۸	۲۳/۸۰				
روان نژندی	گروه	۸۷۹/۴۶	۱	۸۷۹/۴۶	۴۹/۷۶	۰/۰۰۱	۰/۲۰	۱/۰۰
	خطا	۴۱۶۹/۷۰	۱۹۸	۲۲/۹۷				
برون گرایی	گروه	۲۷۶/۶۹	۱	۲۷۶/۶۹	۱۴/۴۳	۰/۰۰۱	۰/۰۷	۰/۹۱
	خطا	۳۶۹۸/۲۰	۱۹۸	۲۳/۴۰				
باز بودن به تجربه	گروه	۲۷۸/۱۳	۱	۲۷۸/۱۳	۱۶/۹۱	۰/۰۰۱	۰/۰۹	۰/۹۷
	خطا	۳۱۹۹/۵۴	۱۹۸	۱۸/۱۰				
توافق جویی	گروه	۳۵۸/۷۵	۱	۳۵۸/۷۵	۱۳/۵۵	۰/۰۰۱	۰/۰۷	۰/۹۴
	خطا	۴۵۹۷/۶۸	۱۹۸	۲۷/۱۰				
وجدان گرایی	گروه	۷۹۷/۴۵	۱	۷۹۷/۴۵	۲۴/۳۳	۰/۰۰۱	۰/۱۱	۰/۹۹
	خطا	۶۸۹۷/۱۳	۱۹۸	۳۵/۱۸				

بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ الگوهای ارتباطی ارتباط سازنده متقابل تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$) و $F = 5/13$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین الگوهای ارتباطی ارتباط سازنده متقابل، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، الگوهای ارتباطی ارتباط سازنده متقابل کمتری داشتند. بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ الگوهای ارتباطی اجتنابی متقابل تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 45/68$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین الگوهای ارتباطی اجتنابی متقابل، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، الگوهای ارتباطی متقابل تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 10/75$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین الگوهای ارتباطی توقع/کناره گیری، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، الگوهای ارتباطی توقع/کناره گیری کمتری داشتند. بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ روان نژندی تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 49/76$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین روان نژندی، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، روان نژندی بیشتری داشتند. بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ برون گرایی تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 14/43$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین برون گرایی، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، برون گرایی بیشتری داشتند. بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ باز بودن به تجربه تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 16/91$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین باز بودن به تجربه، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، باز بودن به تجربه بیشتری داشتند. بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ توافق جویی تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 13/55$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین توافق جویی، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، توافق جویی کمتری داشتند. بین گروه عادی و متقاضی طلاق از لحاظ وجدان گرایی تفاوت معنی داری وجود دارد ($P < 0/001$ و $F = 24/33$). به عبارت دیگر، با توجه به میانگین وجدان گرایی، افراد گروه متقاضی طلاق نسبت گروه عادی، وجدان گرایی کمتری داشتند.

بحث

مطالعه نشان داد میانگین (انحراف معیار) نمره ارتباط سازنده متقابل در گروه افراد عادی، $۳۷/۴$ ($۵/۵$) بالاتر از گروه متقاضی طلاق، $۳۵/۸$ ($۴/۴$) بود. میانگین (انحراف معیار) نمره اجتنابی متقابل در گروه افراد عادی، $۲۷/۲$ ($۳/۷$) پایین تر از گروه متقاضی طلاق، $۳۲/۴$ ($۶/۸$) است. میانگین (انحراف معیار) نمره توقع/کناره گیری در گروه افراد عادی، $۲۴/۴$ ($۴/۶$) پایین تر از گروه متقاضی طلاق، $۳۱/۵$ ($۵/۹$) است. این یافته به طور کلی با نتایج پژوهش رضائیان و همکاران (۱۹) مبنی بر بررسی و مقایسه تمایز یافتگی خود، الگوهای ارتباطی و رضایت جنسی در زوج های متقاضی طلاق و عادی که نشان دادند در الگوهای ارتباطی و رضایت جنسی بین زوج های متقاضی طلاق و عادی تفاوت معنادار وجود دارد، و نوع الگوهای ارتباطی زوجین و میزان رضایت جنسی آنها می تواند تعیین کننده گرایش یا عدم گرایش زوجین به سمت طلاق باشند، همسو بود.

در تبیین این یافته می توان گفت که تقویت بعد الگوهای ارتباط سازنده متقابل منجر به استفاده از شیوه های حل تعارض کارآمد و رابطه سالم والد-فرزندی (۱۸) و افزایش عزت نفس، دوست داشتن دیگران، توجه به عواطف و احساسات دیگران، احساس مسئولیت، تبحر در حل مسائل، مهارت های ارتباطی قوی تر، سطح تاب آوری بالاتر و رشد استقلال، قدرت مدیریت موقعیت ها بر اساس توانایی های شخصی زوجین می شود (۱۹)، بنابراین می توان انتظار داشت زوجین در معرض طلاق از الگوهای ارتباط سازنده- متقابل پایین تری نسبت به زوجین عادی برخوردارند. از سوی دیگر، زوجینی که از الگوهای اجتنابی متقابل و توقع/کناره گیری برخوردارند، همبستگی و ارتباط کمتری با هم دارند و اختلاف و ناسازگاری در بین آنها بیشتر است (۲۰). بنابراین زوجین متقاضی طلاق که دارای الگوهای اجتنابی متقابل و توقع/کناره گیری هستند، دچار گسستگی عاطفی، فقدان صمیمیت و عدم انطباق پذیری بوده و این مسأله زمینه ساز روابط خانوادگی ضعیف و طلاق و جدایی می گردد. در نتیجه، این زوجین از مهارت چندان برای رویارویی با مشکلات احتمالی در روابط زناشویی برخوردار نبوده و این مشکلات سبب طلاق یا جدایی خواهند شد (۲۱).

در گروه متقاضی طلاق، نمرات مؤلفه های ویژگی های شخصیتی شامل روان نژندی ($۵/۹$) $۳۵/۱$ ، برون گرایی ($۸/۱$) $۳۷/۷$ ، باز بودن به تجربه ($۷/۹$) $۳۸/۸$ به ترتیب بالاتر از روان نژندی ($۶/۵$) $۳۰/۴$ ، برون گرایی ($۵/۶$) $۳۱/۲$ و باز بودن به تجربه ($۶/۴$) $۳۲/۱$ گروه عادی است. همچنین مؤلفه های توافق جویی ($۹/۲$) $۳۹/۱$ و وجدان گرایی ($۹/۱$) $۴۱/۳$ در گروه عادی بالاتر از توافق جویی ($۷/۱$) $۳۲/۳$ و وجدان گرایی ($۷/۶$) $۳۴/۴$ در گروه متقاضی طلاق بود. این یافته با نتایج پژوهش بهروز و همکاران (۲۲) مبنی بر تفاوت ویژگی های شخصیتی در زوجین متقاضی طلاق و عادی همسو می باشد. همچنین این یافته با یکی از یافته های پژوهش دهقانی و اسماعیلیان (۲۳) مبنی بر اینکه بین زوجین متقاضی طلاق و غیرمتقاضی طلاق در ویژگی های شخصیتی شامل روان رنجورخویی، با وجدان بودن، تجربه گرایی و توافق پذیری تفاوت معنی داری وجود دارد، همسویی دارد.

در تبیین این یافته می توان گفت ویژگی های شخصیتی همچون روان رنجورخویی و ناپایداری احساسی آسیب های دائمی به دنبال دارند که در چگونگی سازش یافتگی زوج یا تجربه های پرتنش تأثیر گذاشته و رضایت مندی از کل رابطه را به تدریج مخدوش خواهد کرد. روان رنجورخویی و پرخاشگری در سرعت نزول اولیه کارکردهای زندگی زناشویی دخیل است (۲۳). پژوهش های قبلی نشان می دهند که روان رنجورخویی با تعاملات منفی همبستگی مثبت دارد (۲۴). از این رو به نظر می رسد ویژگی شخصیتی روان رنجورخویی بیشتر بر رابطه و تعاملات افراد با یکدیگر اثر گذاشته و احتمال گرایش به سمت طلاق را افزایش می دهد (۲۵). به عبارت دیگر روان رنجورخویی بالا ممکن است به طور غیرمستقیم و از طریق افزایش نارضایتی از زندگی زناشویی، طلاق را به رابطه زندگی زوجین تزریق نماید. از سوی دیگر، صفات باز بودن به تجربه و برون گرایی در زوجین دارای تعارض زناشویی سبب می شود که آن ها به دنبال جایگزین هایی در روابط خود باشند و در صورت جدایی و طلاق، به دنبال روابط زناشویی یا فرا زناشویی با فرد دیگر برآیند (۲۴). بنابراین باز بودن به تجربه و برون گرایی بالا در زوجین متقاضی طلاق سبب شود آنها به دنبال جستجوی تجارب جدیدتری در روابط زناشویی گردند.

توافق پذیری نیز ویژگی شخصیتی دیگری است که با همدلی، همکاری، اعتماد و حمایت گری در روابط بین فردی همراه است و به واسطه توانایی ایجاد الفت و توافق در کنار توجه به انتظارات و تشابهات در هنگام بروز تعارض به سازگاری زناشویی بیشتر زوجین می انجامد و کاهش احتمال طلاق را در پی خواهد داشت. سرانجام ویژگی با وجدان بودن نیز در زوجین متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت دارد. از آن جایی که بهترین مفهوم برای این بعد شخصیت، اراده است، افراد با وجدان، اراده بالایی داشته، موفقیت های تحصیلی و شغلی بیشتری کسب کرده و به دنبال آن تنش های کمتری را تجربه می کنند. این افراد کمتر در معرض تنش، فشار و تعارض های زناشویی قرار گرفته و به دلیل التزام به اصول اخلاقی، احتمالاً گرایش و تمایل کمتری به طلاق نشان می دهند (۲۳).

محدودیت های اساسی پژوهش حاضر به قرار زیر می باشد. این پژوهش تنها بر روی افراد عادی و متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه های خانواده تهران صورت گرفته و در تعمیم نتایج به دیگر مناطق و شهرهای دیگر باید جانب احتیاط را رعایت نمود. احتمالاً تعداد زیاد پرسش های پرسشنامه به طولانی شدن زمان اجرای آن انجامید که بر مقدار دقت پاسخ های شرکت کنندگان بی تأثیر نبوده است. پیشنهاد می شود که این پژوهش در سایر شهرها نیز صورت گیرد و نتایج آن مورد ارزیابی قرار گیرد. پیشنهاد می شود پژوهش هایی با آموزش خانواده درمانی با طرح پژوهشی آزمایشی یا شبه آزمایشی در زوجین انجام گیرد. در پژوهش های آینده از سایر مقیاس های مربوط به ویژگی های شخصیتی و الگوهای ارتباطی و نیز روش های کیفی مانند مصاحبه برای به دست آوردن اطلاعات استفاده شود. نتایج این پژوهش مورد استفاده مراکز مشاوره و دادگاه های خانواده قرار گیرند. با توجه به نتایج این پژوهش روان درمان گران سعی کنند از خانواده درمانی در جهت بهبود ویژگی های شخصیتی و الگوهای ارتباطی بهره بگیرند.

نتیجه گیری

مطالعه نشان داد که در افراد متقاضی طلاق نسبت به افراد عادی، الگوهای ارتباطی اجتناب متقابل و توقع/کناره گیری بیشتر، اما الگوی ارتباط سازنده متقابل کمتر بود. همچنین ویژگی های شخصیتی روان نژندی، برون گرایی و باز بودن به تجربه در افراد متقاضی طلاق بیشتر از افراد عادی و توافق جویی و وجدان گرایی در آنها کمتر بود.

تشکر و قدردانی

از تمامی شرکت کنندگان در پژوهش حاضر کمال تشکر و قدردانی می گردد. مقاله حاضر برگرفته از پایان نامه کارشناسی-ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واجد رودهن و دارای کد کمیته اخلاق IR.RIAU.REC.1396.032 از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن می باشد.

تعارض در منافع

نویسندگان اظهار می دارند هیچ گونه تعارض منافع در مورد این مقاله وجود ندارد.

REFERENCES

1. Amato PR, Anthony CJ. Estimating the effects of parental divorce and death with fixed effects models. *Journal of Marriage and Family*. 2014;76(2):370-86.
2. Baer RA, Sauer SE. Relationships between depressive rumination, anger rumination, and borderline personality features. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*. 2011;2(2):142-153.
3. Ferguson CJ, Coulson M, Barnett J. A meta-analysis of pathological gaming prevalence and comorbidity with mental health, academic and social problems. *Journal of psychiatric research*. 2011;45(12):1573-8.
4. Brown SL, Lin IF. The gray divorce revolution: Rising divorce among middle-aged and older adults, 1990–2010. *The Journals of Gerontology: Series B*. 2012;67(6):731-41.
5. Boring JL, Sandler IN, Tein JY, Horan JJ, Vélez CE. Children of divorce—coping with divorce: A randomized control trial of an online prevention program for youth experiencing parental divorce. *Journal of consulting and clinical psychology*. 2015;83(5):999-1010.

6. Greenwood J, Guner N, Kocharkov G, Santos C. Technology and the changing family: A unified model of marriage, divorce, educational attainment, and married female labor-force participation. *American Economic Journal: Macroeconomics*. 2016;8(1):1-41.
7. Caliendo M, Fossen F, Kritikos AS. Personality characteristics and the decisions to become and stay self-employed. *Small Business Economics*. 2014;42(4):787-814.
8. Chan RC, Wang Y, Zhao Q, Yan C, Xu T, Gong QY, Manschreck TC. Neurological soft signs in individuals with schizotypal personality features. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*. 2010;44(9):800-4.
9. Chapman AL, Dixon-Gordon KL, Layden BK, Walters KN. Borderline personality features moderate the effect of a fear induction on impulsivity. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*. 2010;1(3):139-153.
10. Dalbudak E, Evren C, Aldemir S, Evren B. The severity of Internet addiction risk and its relationship with the severity of borderline personality features, childhood traumas, dissociative experiences, depression and anxiety symptoms among Turkish university students. *Psychiatry research*. 2014;219(3):577-82.
11. Fang A, Siev J, Minichiello WE, Baer L. Association Between Scrupulosity and Personality Characteristics in Individuals with Obsessive-Compulsive Symptoms. *International Journal of Cognitive Therapy*. 2016;9(3):245-59.
12. High AC, Scharp KM. Examining family communication patterns and seeking social support direct and indirect effects through ability and motivation. *Human Communication Research*. 2015;41(4):459-79.
13. Jensen BF, Gulbrandsen P, Dahl FA, Krupat E, Frankel RM, Finset A. Effectiveness of a short course in clinical communication skills for hospital doctors: results of a crossover randomized controlled trial (ISRCTN22153332). *Patient education and counseling*. 2011;84(2):163-9.
14. John NA, Seme A, Roro MA, Tsui AO. Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia. *Culture, health & sexuality*. 2017;19(2):267-78.
15. Jones SM, Bodie GD, Koerner AF. Connections between family communication patterns, person-centered message evaluations, and emotion regulation strategies. *Human Communication Research*. 2017;43(2):237-55.
16. Karimi S, Biemans HJ, Naderi Mahdei K, Lans T, Chizari M, Mulder M. Testing the relationship between personality characteristics, contextual factors and entrepreneurial intentions in a developing country. *International Journal of Psychology*. 2017;52(3):227-40.
17. Kennedy S, Ruggles S. Breaking up is hard to count: The rise of divorce in the United States, 1980–2010. *Demography*. 2014;51(2):587-98.
18. Lavner JA, Karney BR, Bradbury TN. Does couples' communication predict marital satisfaction, or does marital satisfaction predict communication?. *Journal of Marriage and Family*. 2016;78(3):680-94.
19. Rezaeian H, Masoumi S, Hosseinian S. The study and comparison self-differentiation, communication patterns, and sexual satisfaction in divorce-seeking and normal couples. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 2018; 7(2): 17-32. [Full text in Persian]
20. Ledbetter AM, Beck SJ. A theoretical comparison of relational maintenance and closeness as mediators of family communication patterns in parent-child relationships. *Journal of Family Communication*. 2014;14(3):230-52.
21. Schmidt CD, Luquet W, Gehlert NC. Evaluating the impact of the “Getting the love you want” couples workshop on relational satisfaction and communication patterns. *Journal of Couple & Relationship Therapy*. 2016;15(1):1-8.
22. Behrouz B, Mohammadi F, Aliabadi S, Kajbaf MB, Heidarizadeh N, Behrouz B. A Comparison Between Personality Traits and Attribution Styles of Normal Couples and Divorce Petitioners. *JSR*. 2014;15(55):52-61.
23. Dehghani M, Esmailian N. Personality characteristics, early maladaptive schema and family function in couples initiating for divorce versus non-initiating ones. *Journal of Family Research*. 2017;2(4):575-92. [Full text in Persian]

-
24. Schrod P, Phillips KE. Self-disclosure and relational uncertainty as mediators of family communication patterns and relational outcomes in sibling relationships. *Communication Monographs*. 2016;83(4):486-504.
 25. Walker-O'Neal C, Futris TG. Cohabiting couples' gender role attitudes, communication, and relationship well-being. *Family Science Review*. 2011;16(1):42-56.

پرسشنامه NEO – FFI

این پرسشنامه شامل ۶۰ سوال است. هر یک از جملات را به دقت بخوانید و پاسخی که بیشترین تطبیق را با فکر یا احساس شما دارد علامت بزنید.

- ✓ اگر شما با جمله ای کاملاً مخالف هستید یا آن را تا حد زیادی اشتباه می دانید، گزینه کاملاً مخالفم را علامت بزنید.
- ✓ اگر شما با جمله ای مخالف هستید یا آن را تا حد زیادی اشتباه می دانید، گزینه مخالفم را علامت بزنید.
- ✓ اگر شما درباره جمله ای نمی توانید تصمیم بگیرید و یا در مورد درست یا اشتباه بودن آن نظر یکسانی دارید، گزینه خنثی را علامت بزنید.
- ✓ اگر شما با جمله ای کاملاً موافق هستید یا آن را کاملاً درست می دانید، گزینه کاملاً موافقم را علامت بزنید.
- ✓ اگر شما با جمله ای موافق هستید یا آن را تا حد زیادی درست می دانید، گزینه موافقم را علامت بزنید.
- ✓ توجه داشته باشید که پاسخ درست و غلط وجود ندارد، بنابراین سعی کنید پاسخی را انتخاب کنید که نشان دهنده احساس واقعی شما باشد.

سوالات	کاملاً مخالفم	مخالفم	خنثی	موافقم	کاملاً موافقم
۱- من اصولاً شخص نگرانی نیستم.					
۲- دوست دارم همیشه افراد زیادی دور و برم باشند.					
۳- دوست ندارم وقتم را با خیال پردازی تلف کنم.					
۴- سعی میکنم در مقابل همه مودب باشم.					
۵- وسایل متعلق به خود را تمیز و مرتب نگاه می دارم.					
۶- اغلب خود را کمتر از دیگران حس می کنم.					
۷- زود به خنده می افتم.					
۸- هنگامی که راه درست، کاری را پیدا کنم، آن روش را همیشه در آن مورد تکرار می کنم.					
۹- اغلب با فامیل و همکارانم بگو مگو دارم.					
۱۰- به خوبی می توانم کارهایم را طوری تنظیم کنم که درست سر زمان تعیین شده انجام شوند.					
۱۱- هنگامی که تحت فشارهای روحی زیادی هستم، گاه احساس می کنم دارم خرد می شوم.					
۱۲- خودم را فرد خیلی سر حال و سر زنده ای نمی دانم.					
۱۳- نقش های موجود در پدیده های هنری و طبیعت مرا مبهوت می کند.					
۱۴- بعضی مردم فکر می کنند که من نشخصی خود خواه و خود محورم.					
۱۵- فرد خیلی مرتب و منظمی نیستم.					
۱۶- به ندرت احساس تنهایی و غم می کنم.					
۱۷- واقعا از صحبت کردن با دیگران لذت می برم.					

سوالات	کاملاً مخالفم	مخالفم	خنثی	موافقم	کاملاً موافقم
۱۸- فکر می کنم گوش دادن دانشجویان به مطالب متناقض فقط به سردرگمی و گمراهی آن ها منجر خواهد شد.					
۱۹- همکاری را بر رقابت با دیگران ترجیح می دهم.					
۲۰- سعی می کنم همه کارهایم را با احساس مسئولیت انجام دهم.					
۲۱- اغلب احساس عصبی بودن و تنش می کنم.					
۲۲- همیشه برای کار آماده ام.					
۲۳- شعر تقریباً اثری بر من ندارد.					
۲۴- نسبت به قصد و نیت دیگران حساس مشکوک هستم.					
۲۵- دارای هدف روشنی هستم و برای رسیدن به آن طبق برنامه کار میکنم.					
۲۶- گاهی کاملاً احساس بی ارزشی می کنم.					
۲۷- غالباً ترجیح می دهم کار ها را به تنهایی انجام دهم.					
۲۸- اغلب غذاهای جدید و خارجی را امتحان می کنم.					
۲۹- معتقدم اگر به مردم اجازه دهید، اکثر آن ها از شما سوء استفاده می کنند.					
۳۰- قبل از شروع هر کاری وقت زیادی را تلف می کنم.					
۳۱- به ندرت احساس اضطراب یا ترس می کنم.					
۳۲- اغلب احساس می کنم سرشار از انرژی هستم.					
۳۳- به ندرت به احساسات و عواطفی که محیط های متفاوت به وجود می آورند توجه می کنم.					
۳۴- اغلب آشنایانم مرا دوست دارند.					
۳۵- برای رسیدن به اهدافم شدیداً تلاش می کنم.					
۳۶- اغلب از طرز برخورد دیگران با خودم عصبانی می شوم.					
۳۷- فردی خوشحال و بشاش و دارای روحیه خوبی هستم.					
۳۸- معتقدم که هنگام تصمیم گیری درباره مسائل اخلاقی باید از مراجع مذهبی پیروی کنیم.					
۳۹- برخی فکر می کنند که من فردی سرد و حسابگر هستم.					
۴۰- وقتی قول یا تعهدی می دهم، همواره می توان برای عمل به آن روی من حساب کرد.					
۴۱- غالباً وقتی کارها پیش نمی روند، دلسرد شده و از کار صرف نظر می کنم.					
۴۲- شخص با نشاط و خوش بینی نیستم.					

سوالات	کاملاً مخالفم	مخالفم	خنثی	موافقم	کاملاً موافقم
۴۳- بعضی اوقات وقتی شعری را می خوانم یا یک کار هنری را تماشا می کنم، یک احساس لرزش و یک تکان هیجانی را حس می کنم.					
۴۴- در روش هایم سرسخت و بی انعطاف هستم.					
۴۵- گاهی آن طور که باید و شاید قابل اعتماد و اتکاء نیستم.					
۴۶- به ندرت غمگین و افسرده می شوم.					
۴۷- زندگی و رویدادهای آن برایم سریع می گذرند.					
۴۸- علاقه ای به تامل و تفکر جدی درباره سرنوشت و ماهیت جهان یا انسان ندارم.					
۴۹- عموماً سعی می کنم شخصی با ملاحظه و منطقی باشم.					
۵۰- فرد مولدی هستم که همیشه کارهایم را به اتمام می رسانم.					
۵۱- اغلب احساس درماندگی می کنم و دنبال کسی می گردم که مشکلاتم را برطرف کند.					
۵۲- شخص بسیار فعالی هستم.					
۵۳- من کنجکاوی فکری فراوانی دارم.					
۵۴- اگر کسی را دوست نداشته باشم، می گذارم متوجه این احساسم بشود.					
۵۵- فکر نمی کنم که هیچ وقت بتوانم فردی منطقی بشوم.					
۵۶- گاهی آنچنان خجالت زده شده ام که فقط می خواستم خود را پنهان کنم.					
۵۷- ترجیح می دهم که برای خودم کار کنم تا راهبر دیگران باشم.					
۵۸- اغلب از کلنجار رفتن با نظریه ها یا مفاهیم انتزاعی لذت می برم.					
۵۹- اگر لازم باشد می توانم برای رسیدن به اهدافم دیگران را به طور ماهرانه ای به کار بگیرم.					
۶۰- تلاش می کنم هر کاری را به نحو ماهرانه ای انجام دهم.					

پرسشنامه الگوهای ارتباطی زوجین

ممکن است هر فردی در زندگی مشترک خود مشکلاتی را تجربه کند و برای حل این مشکلات تلاش هایی را انجام دهد. هدف پرسش نامه حاضر این است که بدانیم معمولاً شما و همسرتان چگونه با مشکلاتی در روابطتان ایجاد می شود، کنار می آیید. هر سوال در یک مقیاس از ۱ (خیلی غیرممکن است) تا ۹ (خیلی امکان دارد) ارزیابی می گردد. لطفاً هر سوال را فقط با تعیین یک عدد مشخص کنید.

جنسیت: _____ مدت ازدواج: _____ سن: _____

A: زمانی که در روابط شما مشکل ایجاد می شود.

اجتناب متقابل

۱- من و همسرم از بحث در مورد مشکل دوری می کنیم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

بحث و گفتگوی متقابل

۲- من و همسرم سعی می کنیم در مورد مشکل خود بحث و گفتگو کنیم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

بحث و اجتناب

۳- وقتی که همسرم سعی می کند بحث را شروع کند، من سعی می کنم از بحث کردن اجتناب کنم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۴- وقتی من سعی می کنم بحث را شروع کنم، او سعی می کند از بحث کردن پرهیز کند. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

B: در خلال بحث از مشکلات ارتباطی

سرزنش متقابل

۱- من و همسرم یکدیگر را مورد سرزنش و اتهام و انتقاد قرار می دهیم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ابراز متقابل

۲- من و همسرم احساساتمان را نسبت به یکدیگر ابراز می کنیم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

تهدید متقابل

۳- من و همسرم یکدیگر را به پیامدهای منفی تهدید می کنیم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

مذاکره متقابل

۴- من و همسرم پیشنهاد راه حل و آشتی می کنیم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

کناره گیری / توقع

۵- همسرم غر می زند و انتظارات بیش از حد دارد، در حالی که من کناره گیری و سکوت اختیار می کنم یا از بحث بیشتر امتناع می کنم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۶- من غر می زنم و انتظارات بیش از حد دارم، در حالی که او کناره گیری و سکوت اختیار می کند یا از بحث بیشتر امتناع می کنم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

انتقاد کردن / دفاع کردن

۷- همسرم انتقاد می کند، در حالی که من از خودش دفاع می کنم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۸- من انتقاد می کنم در حالیکه او از خودش دفاع می کند. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

فشار و مقاومت

۹- همسرم مرا تحت فشار قرار می دهد که کاری را بدون چون و چرا بپذیرم یا کاری را بدون چون و چرا متوقف کنم، در حالی که من مقاومت می کنم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۰- من، همسرم را تحت فشار قرار می دهم که کاری را بدون چون و چرا بپذیرد یا کاری را بدون چون و چرا متوقف کند، در حالی که او مقاومت می کند. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

عاطفی / منطقی

۱۱- همسرم احساساتش را ابراز می کند، در حالی که من بدنبال

- دلیل و راه حل هستم
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- ۱۲- من احساساتم را ابراز می کنم، در حالی که او بدنبال دلیل و راه حل است.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- تهدید/ کوتاه آمدن**
- ۱۳- همسر مرا به عاقبت یا پیامدهای منفی تهدید می کند، در حالی که من کوتاه می آیم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- ۱۴- من، همسر را به عاقبت یا پیامدهای منفی تهدید می کنم، در حالی که او کوتاه می آید.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- پرخاشگری کلامی**
- ۱۵- همسر به من فحش و ناسزا می دهد و به شخصیت من توهین می کند.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- ۱۶- من به همسر فحش و ناسزا می دهم و به شخصیت او توهین می کند.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- پرخاشگری فیزیکی**
- ۱۷- همسر به من زور می گوید و من را تحت فشار و ضرب و شتم قرار می دهد.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- ۱۸- من به همسر زور می گویم و او را تحت فشار و ضرب و شتم قرار می دهم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- C: بعد از بحث از مشکل ارتباطی
- درک متقابل**
- ۱- من و همسر احساس می کنیم که یکدیگر را در موقعیت های مختلف درک می کنیم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- کناره گیری متقابل**
- ۲- من و همسر بعد از بحث از یکدیگر کناره می گیریم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- راه حل های متقابل**
- ۳- من و همسر احساس می کنیم مشکل حل شده است
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- خودداری متقابل**
- ۴- هیچ یک از ما (من و همسر) بعد از بحث و گفتگو به جایی نمی رسیم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- اصلاح متقابل**
- ۵- بعد از بحث و جدل من و همسر سعی می کنیم با یکدیگر خیلی صمیمی شویم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- گناه / آسیب**
- ۶- همسر به خاطر آنچه که گفته است احساس می کند، در حالی که من احساس صدمه و آسیب می کنم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- ۷- من به خاطر آنچه که گفته ام، احساس گناه می کنم، در حالی که او احساس صدمه و آسیب می کند.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- آشتی / کناره گیری**
- ۸- همسر سعی می کند که آشتی کند انگار که هیچ اتفاقی نیفتاده است، در حالی که من فاصله می گیرم.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- ۹- من سعی می کنم که آشتی کنم، انگار که هیچ اتفاقی نیفتاده است، در حالی که او فاصله می گیرد.
 ۹۸۷۶۵۴۳۲۱
- فشار و مقاومت**

۱۰- همسرم، مرا مجبور به عذر خواهی می کند، یا این که قول بدهم به نحو

۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ بهتری عمل کنم، در حالی که من مقاومت می کنم.

۱۱- من، همسرم را مجبور به عذر خواهی می کنم، یا این که قول بدهد به نحو

۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ بهتری عمل کند، در حالی که او مقاومت می کند.

جستجوی حمایت

۱۲- من (مرد) حمایت را در دیگران (والدین، دوستان، بچه ها) جستجو می کنم. ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۳- من (زن) را در دیگران (والدین، دوستان، بچه ها) جستجو می کنم ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱